

HPV en baarmoederhals- kankervaccinatie

Het humaan papillomavirus (HPV) is een virus dat verantwoordelijk is voor het ontstaan van baarmoederhalskanker.

Wanneer cellen van de baarmoederhals geïnfecteerd worden met het HPV-virus, kunnen deze veranderingen gaan vertonen en zo op een ongecontroleerde manier gaan groeien.

Er bestaan verschillende stammen HPV waarvan er slechts enkele baarmoederhalskanker veroorzaken.

Bepaalde stammen geven ook aanleiding tot genitale wratten (condylomata accuminata).

Hoe krijg je HPV ?

Een HPV infectie wordt meestal overgedragen door seksueel contact. Het kan van de ene op de andere persoon worden overgedragen door genitaal huid-huid contact. Penetratie is hiervoor dus niet altijd nodig.

De meeste volwassenen hebben ooit wel eens een HPV infectie doorgemaakt, vaak zonder het zelf te weten. In de meeste gevallen verdwijnt het virus van zelf binnen de 6 tot 24 maanden door een reactie van het afweersysteem. Bij een aantal vrouwen lukt dit niet en blijft het virus langer aanwezig waardoor het kan leiden tot veranderingen aan de baarmoederhals.

DIENST GYNAECOLOGIE-VERLOSKUNDE

Campus Aalst, Campus Ninove - T. 053 72 49 50 – F. 053 72 45 47

Dr. Bruno Seynhave • Dr. Geertrui Meganck • Dr. Sofie Vandeginste • Dr. Koen Traen •
Dr. Evelyn Despierre • Dr. Veerle Verhaeghe • Dr. Lien Van den Haute

Campus Asse - T. 02 300 62 96 – F. 02 300 62 95

Dr. Hilde Verlaenen • Dr. Karin Stukkens • Dr. Annemie De Hondt • Dr. Kristien Gabriels •
Dr. Cecile Schockaert

Hoe wordt een HPV-infectie opgespoord ?

Een HPV-infectie wordt opgespoord door middel van een HPV-test. Deze wordt uitgevoerd op het uitstrijkje wanneer er abnormale cellen worden teruggevonden in het uitstrijkje. Hoewel er geen behandeling bestaat tegen reeds aanwezige HPV-infecties, helpt het nagaan of u een infectie hebt of niet bij het bepalen van het risico op baarmoederhalskanker.

Indien u geen HPV-infectie hebt, is het risico op het ontwikkelen van baarmoederhalskanker zeer laag.

Als de test positief is, zult u doorverwezen worden naar de gynaecoloog om de baarmoederhals beter te onderzoeken met een microscoop (colposcopie).

Wat moet ik doen als ik een HPV-infectie heb ?

Een regelmatige controle bij uw gynaecoloog is zeker aangewezen. Door middel van een uitstrijkje kunnen abnormale baarmoederhalscellen in een vroeg stadium ontdekt en behandeld worden.

Daarnaast wordt ook aangeraden te stoppen met roken omdat er een duidelijk verband is aangetoond tussen roken, blijvende aanwezigheid van bepaalde HPV stammen en een hogere kans op baarmoederhalskanker op oudere leeftijd.

Kan HPV worden behandeld ?

Er bestaan behandelingen voor de HPV stammen die genitale wratten veroorzaken, maar deze behandeling helpt niet voor de stammen die baarmoederhalskanker veroorzaken.

Afwijkingen aan de baarmoederhals kunnen wel behandeld worden. Gelukkig verdwijnen de meeste HPV-infecties spontaan binnen 6 tot 24 maanden.

Hoe kan ik mezelf beschermen tegen HPV ?

Condoomgebruik vermindert de overdracht van HPV maar biedt geen volledige bescherming. Dit komt waarschijnlijk omdat HPV ook op de huid van het genitale gebied zit dat niet door het condoom wordt bedekt. Uiteraard blijft condoomgebruik effectief ter voorkoming van andere seksueel overdraagbare aandoeningen.

Tegenwoordig is ook vaccinatie mogelijk om te beschermen tegen de twee meest voorkomende HPV-stammen. Deze HPV 16 en 18 veroorzaken ongeveer 70% van alle baarmoederhalskankers. Het vaccin is het meest effectief wanneer het wordt toegediend voordat je een HPV-infectie hebt. Vaccinatie zal echter niet beschermen tegen alle kankerveroorzakende HPV-types. Daarom blijft het aangewezen om driejaarlijks een uitstrijkje te laten maken, zelfs al bent u gevaccineerd.

Vaccinatie in combinatie met het regelmatig laten maken van een uitstrijkje biedt de beste bescherming tegen baarmoederhalskanker.

HPV-vaccinatie

Waarom vaccineren ?

De beschikbare vaccins zijn gericht tegen de HPV-types 16 en 18, de twee types die verantwoordelijk zijn voor meer dan 70% van alle baarmoederhalskankers, maar vaccinatie voorkomt ook de ontwikkeling van afwijkende baarmoederhalscellen, die door deze types veroorzaakt worden. Op deze manier zal vaccinatie het risico verkleinen dat u ooit een behandeling nodig hebt van afwijkende cellen van de baarmoederhals en vermindert het de kans op een baarmoederhalskanker.

Eén vaccin is ook gericht tegen de types 6 en 11 die genitale wratten (condylomata accuminata) kunnen veroorzaken.

Wie moet gevaccineerd worden ?

Vaccinatie is het meest doeltreffend wanneer het wordt toegediend vooraleer meisjes of vrouwen met het virus in aanraking zijn geweest. Aangezien besmetting mogelijk is door seksueel contact, wordt vaccinatie het best zo vroeg mogelijk gestart.

De Vlaamse overheid biedt het vaccin tegen HPV gratis aan aan alle meisjes in het eerste jaar secundair onderwijs in Vlaanderen. Het gaat om een aanbod, niet om een verplichte vaccinatie.

De vraag of ook vrouwen die eerder besmet werden met HPV 16 en/of 18, moeten gevaccineerd worden, is momenteel in onderzoeksfase.

Vaccinatie bij jongens of mannen wordt op dit moment niet aanbevolen omdat we nog onvoldoende weten of het effectief een HPV-infectie voorkomt. Hiernaar wordt momenteel onderzoek gedaan.

Hoe wordt het vaccin toegediend ?

Het vaccin wordt toegediend in 2 injecties in de bovenarm, verdeeld over een periode van 6 maanden. De vaccins kunnen worden toegediend door de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB) of door een arts naar keuze. In dat laatste geval komt er wel de kost van een raadpleging bij. Voor meisjes boven de 14 of 15 jaar of voor personen met een verminderde immuniteit worden 3 dosissen aanbevolen.

De vaccins tegen HPV kunnen eventueel op hetzelfde moment toegediend worden als de vaccinatie tegen Hepatitis B, maar mogen niet gecombineerd worden met andere vaccinaties omdat hierover geen gegevens beschikbaar zijn.

Voor meisjes die niet in aanmerking komen voor de gratis vaccinatie, moeten vaccins zelf aangekocht worden in de apotheek, op voorschrift van een arts. Voor meisjes tussen 12 en 18 jaar is er een gedeeltelijke terugbetaling via de mutualiteit. Vaccinatie gebeurt in dat geval door een arts naar keuze, en niet door het CLB.

Welke bijwerkingen heeft het vaccin ?

Klinisch studies met de HPV vaccins toonden enkel reacties die kenmerkend zijn voor welke vaccinatie dan ook: zwelling, jeuk of roodheid op plaats van de injectie en minder frequent koorts, misselijkheid en duizeligheid zijn beschreven.

Biedt het vaccin volledige bescherming tegen baarmoederhalskanker ?

Omdat het vaccin niet tegen alle types HPV beschermt, biedt vaccinatie geen volledige bescherming tegen baarmoederhalskanker. Bijgevolg wordt aangeraden om vanaf de leeftijd van 25 jaar om de 3 jaar een uitstrijkje laten nemen.

Beschermt het vaccin ook tegen andere SOA's (seksueel overdraagbare aandoeningen)?

Het vaccin beschermt enkel tegen de twee types van het HPV-virus die baarmoederhalskanker en tegen 2 types die genitale wratten kunnen veroorzaken. De inenting beschermt niet tegen andere seksueel overdraagbare aandoeningen (SOA's) zoals chlamydia, hepatitis B of HIV. Condoomgebruik blijft dus belangrijk. Een condoom gebruiken biedt evenwel geen waterdichte garantie tegen HPV-besmetting.